

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра _Фінансового менеджменту та фондового ринку
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 072 Фінанси,
банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)

освітньо-професійна програма Фінанси, фінансовий менеджмент
та страхування
(назва і програми)

на тему: «Платоспроможність страхової компанії»
(назва теми)

Виконавець:

студентка 47 ЦЗВФН
Городнича Дар'я Сергіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

старший викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Бондаренко Павло Валерійович
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Страхування відіграє важливу роль, як у житті будь-якої сучасної людини, так і в економіці всієї країни. Ця сфера постійно розвивається: виникає потреба у нових видах страхування, старі діючі інструменти стають неактуальними, впроваджуються нові способи розрахунків, інформаційні технології, удосконалюються підходи до оцінки різних фінансових показників. Проте стрімкий розвиток цифровізації сучасного суспільства ставить перед страховиками нові стратегічні завдання збереження своєї платоспроможності та фінансової стійкості. Всупереч позитивним зрушенням, що відбулися в галузі страхування від початку її створення, кількість страхових компаній з кожним роком зменшується через ряд проблем, характерних для вітчизняного ринку, які і унеможливають покращення якості страхування до рівня розвинених країн. Основною перешкодою для стрімкого розвитку страхового ринку України залишається високий ступінь недовіри населення до діяльності страхових компаній, що підсилює макроекономічна нестабільність, негативні тенденції фінансового ринку, високі темпи інфляції та нестабільність національної одиниці, саме тому, питання забезпечення платоспроможності страхових організацій є одним із пріоритетних напрямів дослідження сучасної економіки. Отже, питання регулювання платоспроможності страховиків було і залишається актуальним.

До основних аспектів визначення сутності поняття платоспроможності страхових компаній звертались в своїх працях такі науковці як Аберніхіна І.Г., Александрова М.М., Базилевич В.Д., Балицька М.В., Бігдаш В.Д., Борисова В.А., Бухтіарова А. Г., Гаманкова О.О., Журавка О. С., Зубаль А., Кравченко В.О., Корнєва Н.О., Кулина Г. М., Магдун В.І., Ненно І.М., Огаренко О.В., Олійник І. А., Пахненко О. М, Пікус Р.В., Сова О. Ю., Сокиринська І.Г., Темченко А. Р., Ткаченко Н.В., Федорченко

Мета дослідження є узагальнення теоретичних та методичних засад, а також розробка практичних рекомендації щодо оцінки платоспроможності страхових компаній в Україні.

Завдання дослідження:

- визначити сутність платоспроможності страхової компанії;
- виділити особливості платоспроможності страхової компанії;
- охарактеризувати теоретичні підходи до оцінки платоспроможності страхової компанії;
- проаналізувати загальну фінансову діяльність ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»;
- проаналізувати показники платоспроможності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»;
- зробити прогнозування платоспроможності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»;
- розглянути перспективи впровадження закордонного досвіду в методики оцінки платоспроможності страхової компанії;
- надати рекомендації підвищення платоспроможності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна».

Об'єкт дослідження є платоспроможність страхової компанії.

Предмет дослідження є теоретичні та методичні підходи щодо управління платоспроможністю ПрАТ «СК «ПЗУ Україна».

Методи дослідженням використовувались загально теоретичні методи: дедукції та індукції, метод узагальнення для виявлення основних складових, що характеризують платоспроможність страхової компанії; для виявлення основних тенденцій у формуванні платоспроможності страхової компанії застосований метод аналітичних коефіцієнтів, горизонтальний аналіз, аналіз абсолютних і відносних показників, зрівняльний аналіз, ПЗ Office 2010, ПЗ Excel 2010, фінансовий аналіз рейтингових електронних журналів, двофакторне регресійне моделювання для виявлення прогнозних показників платоспроможності страхової компанії.

Інформаційна база дослідження дослідження складають наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів з теорії страхового ринку; наукові та практичні дослідження з питань здійснення страхових операцій, законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність страхових компаній в Україні; звітні дані діяльності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»; науково-методична література; матеріали періодичних видань, дані інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (49 найменувань) та 7-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 77 сторінок. Основний зміст викладено на 59 сторінках. Робота містить 23 таблиць, 21 рисунок.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра опубліковано 1 статтю: Городнича Д.С. Платоспроможність страхових компаній. // *Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами*: зб. мат. VI Всеукр. наук-практ. інтернет-конф. (м. Київ, 16 листопада 2022 р.). Київ.: КНЕУ, 2022. С. 99-101..

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи платоспроможності страхової компанії»**: сутність платоспроможності страхової компанії; особливості платоспроможності страхової компанії; теоретичні підходи до оцінки платоспроможності страхової компанії.

У другому розділі проаналізовано **«практичні основи платоспроможності ПрАТ «СК «ПЗУ УКРАЇНА»»** аналіз загальної фінансової діяльності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»; аналіз показників платоспроможності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»; прогнозування платоспроможності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна».

У третьому розділі **«Шляхи вдосконалення напрямів забезпечення платоспроможності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»»** запропоновано перспективи впровадження закордонного досвіду в методики оцінки платоспроможності страхової компанії; рекомендації щодо підвищення платоспроможності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна».

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

За результатами проведеного дослідження можна сформулювати такі висновки:

1. Обґрунтовано взаємозалежність платоспроможності страхової компанії та одночасну її відмінність від фінансової стійкості, тому що платоспроможність є критерієм для оцінки фінансового стану компанії у короткостроковій перспективі, а фінансова стійкість – на довгостроковий період. Також подано декілька визначень поняття платоспроможності страховика, на основі яких можна охарактеризувати платоспроможність як найважливішу умову ефективної діяльності страхової організації та її здатність своєчасно і в повному обсязі виконати свої фінансові зобов'язання, передусім страхові, за рахунок достатньої суми ліквідних активів.

2. При цьому особливістю платоспроможності страхової компанії є ступінь масштабності збитковості у випадку неплатоспроможності в порівнянні з неплатоспроможністю в інших галузях, оскільки неспроможність страховика покрити страховий ризик може призвести до порушення безперервності процесу господарського відтворення, спричинити банкрутство страховика та, врешті-решт, дестабілізувати діяльність ринкової економіки і навіть зруйнувати механізми її саморегуляції.

3. Визначено, що українська система показників платоспроможності базується на європейській моделі – Першій директиві платоспроможності, що відображається в нормах Закону України “Про страхування”. Утім, вимоги до платоспроможності вітчизняних страховиків істотно нижчі від європейських норм та нормативів, що пояснюється розвитком економіки й поступовим розвитком страхової справи. Результати дослідження стосовно покращення платоспроможності вітчизняних страхових компаній свідчать про важливість перейняття зарубіжного досвіду, а саме пристосування до другої директиви платоспроможності Європейського Союзу, яка носить назву Solvency II.

4. Аналіз платоспроможності було проведено за даними ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна», яка працює на ринку нашої країни з 1993 року. Компанія входить у десятку найкращих страхових компаній України, активно виплачує компенсації клієнтам і дотримується законодавства. ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» займає лідерські позиції в рейтингах СК України за показниками діяльності страховиків багато років. Так за 9 місяців 2022 року за даними рейтингу Форіншурера вона входить до ТОП-10 страхових компаній України за основними показниками.

5. У ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» різке зростання капіталу здійснилось в 2021 – 2022 роках за рахунок погашення нерозподіленим прибутком непогашених збитків минулих років та зростанням капіталу в дооцінках. Більше 50% в структурі пасивів Страхової компанії «ПЗУ Україна» припадає на довгострокові зобов'язання та

забезпечення, які складаються більш ніж на 95% з страхових резервів. Щодо власного капіталу в пасивах СК, то завдяки значним темпам його зростання в порівнянні з іншими структурними елементами, частка даного елемента зросла з 20% станом на початок 2019 року до 35% станом на початок 2023 року. Частка поточних зобов'язань СК «ПЗУ Україна» в пасивах компанії має тенденцію до зниження. Основна стаття короткострокових зобов'язань страхової компанії – поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги. Компанія прибуткова. Чистий прибуток за 2022 рік склав 106,1 млн. грн. на тлі економічного спаду в країні в зв'язку з повномасштабними бойовими діями.

6. На основі проведеного аналізу платоспроможності ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна», результати якого дають змогу зробити висновок, що в цілому досліджувана страхова компанія має стійкий фінансовий стан. Аналіз структури власного капіталу показав, що компанія з кожним роком покращує своє становище на страховому ринку і цим збільшує свою платоспроможність. Забезпеченість страховими резервами дає підстави стверджувати, що страхова організація у повній мірі здатна виконувати свої поточні зобов'язання. Поступове зростання фактичного запасу платоспроможності за 2018 – 2022 роки здійснювалось за рахунок зростання загальних активів страхової компанії більш високими темпами ніж зобов'язання компанії. Найбільше зростання ФЗП відбулося в 2021 році – на 467,6 млн. грн., найменше зростання можна спостерігати в 2018 році (28 млн. грн.), що можна пояснити несприятливою політико-економічною ситуацією в країні.

7. Україна знаходить на шляху реформування та вдосконалення діяльності страхового ринку, орієнтуючись на вимоги Solvency II. Досліджено, що впровадження стандартів Solvency II в практику українського страхового бізнесу стане захистом прав страхувальників, забезпечить фінансову стійкість та конкурентоспроможність страховиків, підвищить транспарентність страхового ринку, стимулювання інвестицій в українські страхові компанії з боку вітчизняних та зарубіжних інвесторів. У цілому очікується, що реалізація заходів щодо впровадження Solvency II сприятиме підвищенню ефективності діяльності страховиків за рахунок стимулювання їх до впровадження сучасних методик управління ризиками та розвитку функції ризик-менеджменту, а також підвищення ефективності контрольно-наглядних заходів, що проводяться НБУ.

8. Визначено, що ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» є фінансово надійною страховою компанією, яка здатна вчасно і повністю покрити поточні витрати та виконати свої зобов'язання перед страхувальниками. На підставі проведеного аналізу було запропоновано наступні шляхи підвищення платоспроможності страхових компаній в Україні та, зокрема ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна»: підвищення ефективності управління активами; збільшення страхових резервів; запровадження рейтингу, як інструменту оцінки рівня фінансової стійкості та платоспроможності страховика, розвиток перестраховування, покращення

рівня дебіторської заборгованості страхової компанії тощо.

АНОТАЦІЯ

Городнича Д.С., «Платоспроможність страхової компанії»,
(*прізвище та ініціали студента*) (*назва кваліфікаційної роботи*)
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«072 Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою
Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2023 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – є платоспроможність страхової компанії.

У роботі розглядаються теоретичні основи платоспроможності страхової компанії: сутність платоспроможності страхової компанії; особливості платоспроможності страхової компанії; теоретичні підходи до оцінки платоспроможності страхової компанії.

Проаналізовано практичні основи платоспроможності ПрАТ «СК «ПЗУ УКРАЇНА»: аналіз загальної фінансової діяльності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»; аналіз показників платоспроможності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»; прогнозування платоспроможності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна».

Запропоновано шляхи вдосконалення напрямів забезпечення платоспроможності прат «СК «ПЗУ Україна: перспективи впровадження закордонного досвіду в методики оцінки платоспроможності страхової компанії; рекомендації щодо підвищення платоспроможності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»

Ключові слова: платоспроможність страхової компанії, рівень фінансового ризику страхової компанії.

ANNOTATION

Horodnycha D.S., «Solvency of the insurance company»,
(*students surname and initials*) (*work title*)
thesis for Master degree in specialty «072 Finance, banking and insurance»
under the program «Finance, Financial Management and Insurance»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2023

Thesis consists of three chapters. Object of study there is the solvency of the insurance company.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of theoretical foundations of the insurance company's solvency: the essence of the insurance company's solvency; features of the solvency of the insurance company; theoretical approaches to assessing the solvency of an insurance company.

The practical foundations of the solvency of PJSC PZU UKRAINE PJSC were analyzed: analysis of the general financial activity of PJSC PZU Ukraine PJSC; analysis of solvency indicators of PJSC "SC "PZU Ukraine"; forecasting the solvency of PJSC SC PZU Ukraine.

Ways of improving the directions of ensuring the solvency of the insurance company "SK "PZU Ukraine are proposed: the prospects of introducing foreign experience into the methods of assessing the solvency of the insurance company; recommendations on increasing the solvency of PJSC SC "PZU Ukraine"

Keywords: solvency of the insurance company, level of financial risk of the insurance company..

ПРОТОКОЛ ПЕРЕВІРКИ РОБОТИ НА УНІКАЛЬНІСТЬ

Заявляю, що я ознайомився (-лась) із повним Звітом подібності, який був згенерований Системою щодо роботи (додається):

Автор: Городнича Дар'я Сергіївна

Назва роботи: Платоспроможність страхової компанії

Науковий керівник: старший викладач Бондаренко Павло Валерійович

Підрозділ: кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку
(кафедра, факультет, навчальна група (для осіб, що навчаються))

Тип роботи: кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(кваліфікаційна робота, дисертація, підручник, посібник, монографія, стаття, тези тощо)

Unicheck

Оригінальність 57,7%

Схожість 42,3%

Особа, відповідальна за перевірку: Скороход Тетяна Олександрівна

Після проведеного мною аналізу Звіту подібності, констатую про таке:

Запозичення, виявлені в роботі, оформлені коректно й не мають ознак плагіату.

Опис ухваленого рішення

Відповідальний на кафедрі
за перевірку _____

(підпис)

Тетяна Скороход
/ім'я, прізвище/

ЗАЯВА

ЩОДО САМОСТІЙНОСТІ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Я, Городнича Дар`я Сергіївна,

(прізвище, ім'я, по батькові)

студент(ка) центру заочної та вечірньої форми навчання

4 курсу 7 групи, 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(курс, група)

(шифр та назва спеціальності)

цією заявою підтверджую, що моя кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр на тему Платоспроможність страхової компанії виконана самостійно й не містить елементів академічного плагіату (компіляції). Усі запозичення із друкованих та електронних джерел мають відповідні посилання та цитування, оформлені відповідно до чинних правил.

Я ознайомлений(-а) із Положенням про академічну доброчесність та порядок перевірки робіт на унікальність в Одеському національному економічному університеті, згідно з яким виявлення плагіату та/або неприпустимий рівень унікальності роботи є підставою для відмови в допуску її до захисту та застосування відповідних дисциплінарних стягнень.

Цією заявою також даю дозвіл на розміщення електронної копії своєї роботи в закритому репозитарії кваліфікаційних робіт університету. Друкована та електронна версії роботи ідентичні.

23.05.2023

Дата

Дар`я Городнича

/ім'я, прізвище/

(підпис)